

STUDIJA O MOGUĆEM UTICAJU MAGISTRALNOG GASOVODOVODA "JUŽNI TOK" NA IHTIOFAUNU VODENIH EKOSISTEMA KOJI SE NALAZE NA TRASI GASOVODA NA TERITORIJI SRBIJE

Autori projekta: Prof. dr Vladica Simič, prof. dr Snežana Simić, dr Momir Paunović, Ana Petrović

Magistralni gasovod "Južni tok" planiranom trasom prolazi teritorijom Srbije u ukupnoj dužini od 411 km. Trasa gasovoda ulazi u Srbiju kod Zaječara, prostire se dolinom Timoka, zatim dolinom V. Morave, preseca Dunav blizu Smedereva, a zatim nastavlja put kroz Vojvodinu i kod Bačkog Brega prelazi na teritoriju Mađarske.

Gasovod na svom putu kroz Srbiju prolazi kroz različite tipove ekosistema, terestrične i vodene (obuhvataju male potoke i reke sa promenljivim tokom, veće i velike reke i kanale), koji se razlikuju po morfologiji i biotičkim karakteristikama, imaju više ili manje specifičnu i različitu faunu i diverzitet riba, vodenih makrobeskučmenjaka i drugih vodenih organizama.

Tehnologija prevođenja gasovodnih cevi preko vodenih ekosistema u osnovi se sastoji u prokopavanju rečnog korita bagerom (šamac širine 3 i dubine 3 do 3.5 m), izuzev u slučaju Dunava gde se kanal prokopava ispod rečnog dna.

Predviđenim radovima prethodi opasnost da mašine, kao i ljudi koji rade na ovim poslovima, naruše u manjoj ili većoj meri neke elemente biodiverziteta cele akvatične zajednice vodenih ekosistema preko kojih gasovod prolazi.

CILJ studije je da prikaže strukturne karakteristike biodiverziteta makrobeskučmenjaka i riba vodenih ekosistema preko kojih prelazi magistralni gasovod "Južni tok" i da sagleda moguće uticaje radova na biodiverzitet, kao i da predloži osnovne mere zaštite.

Veoma je važno, sa aspekta uticaja radova na minimalni rizik po biodiverzitet riba, da se radovi izvode u periodu avgust-septembar, ili preciznije od 15. juna do 15. oktobra. U ovom periodu sve riblje vrste su se izmrestile, migracije su zbog nižeg vodostaja manje, pa ribe uglavnom miruju i slabo se love.

Potencijalna trasa gasovoda kroz Srbiju

Petromyzon spp. - paklara
Prelazi Dunav i V. Morava

Anguilla anguilla - jegulja
Prelazi Dunav i V. Morava

Zingel zingel - veliki vretenar
Prelazi Dunav i V. Morava

Zingel streber - mali vretenar
Prelazi Dunav i V. Morava

Sabanejewia balcanica – balkanski vijun
Prelazi Timok i druge manje reke

Tinca tinca - linjak
Prelazi Dunav i V. Morava

Unio crassus – rečna školjka
Prelazi Dunav, Velika Morava,
Timok i druge manje reke

Astacus astacus - rečni rak
Prelazi Timok i druge manje reke

Austropotamobius torrentium - potični rak
Prelazi Grza, Crnica, Ravanica

Vrste ugroženih riba, mekušaca i rakova koje se mogu naći na mestima prelaza gasovoda "Južni tok" na trasi kroz centralnu Srbiju